లేళ్లపాకలా చాయల

శ్రీ కవికొండల వెంకటరావు.

క్రీకారణ్యంగా దోచే ఏడు మట్టులు దాటి, రోడ్డునే నడకెక్కేసి ఓమెట్ట దిగేలో ఇటు అటూ చెట్టు చేమా లేని బహిరంగ ప్రదేశం కన బోతాం. కొన్ని తాటాకుపాకలు, పాంలముందు రుబ్బురోళ్లు, తిరగళ్లు మలుచుకునే జనం ఆ బహిరంగ ప్రదేశాన్ని పనిసందడి గొలుపుతూ వుంటారు.

"లేళ్లపాకలాచాయల" అంటే అదీ రంగస్థలము.

కాని ఎంచేతో ఆసమయానికి అక్కడెవళ్లూ లేరు. ఒకచోట మాత్రం ఒక్క వృద్ధుడు, ఎన్నాళ్లన్నా పిల్లి గడ్డమే అన్నట్టు పెఱిగిన కించిత్తు గడ్డం గలవాడు, నరాలూ నాళ్లూ కొబ్బరీనెల్లాగు వెల్లడైనవాడు, సన్నని వాడు, చామనచాయవాడు, తన దృష్టినంతనూ కేంద్రీక రించి ఓరాతిని పగులగొడుతూ వున్నాడు,—కంకరకు పనికివచ్చే పెచ్చులు, ఆమడదూరం వినవచ్చే శబ్దంతో, ఫిరంగి గుండల్లే తగిలేటంత వాడితో విడివడేటట్టు పగుల గొడుతు వున్నాడు. పైమీాద కండువా లేదు. నెత్తికి తల పాగా లేదు. మొలత్రాటినిబట్టి ఓ కౌపీనమ్మాత్రం వాని కాచ్ఛాదన సమకూరుస్తూ ఉంది. వాని తలకాయ పిలకలేక, గిరజాలేక, సిగలేక సింగారంలేక, సమాజుకు [illegible] మహమ్మా[illegible] బుజ్జుఅని చెప్పక చెప్తూవుంది.

[illegible] వానికి వచ్చిన భాష ఇదీ అని తెలుసుకోవడానికి వాడెవళ్ళతోటీ ఆ నిమిషాన్ని మాట్లాడ్డం లేదు. ఆకాశం లోకూడా పలుకరించే మేఘమేదన్నా వానిమీాదుగా పోతూవుందా అంటే అదీలేదు. దక్షిణదెస ఒక్కటే— పెద్దగడ్డి బొద్దులా పైకిలేచిన తెల్లని మేఘం, ఉఱుము లేని మేఘం, మెఱుపులేని మేఘం, ఎందుకు లేచిందో అంత అలా ఉవ్వెత్తుగా అని ఆశ్చర్యంగొలిపే మేఘం, అంచులన్నా చెఱుచుకోని, పంచకన్నా తప్పుకోని మేఘం, ఆకాశపు టొరగు ఎక్కడ ప్రారంభిస్తుందో ఆ ఎత్తుకు కొట్టుకొచ్చే రూపంతోవున్న మేఘం, ఒక్కటేవుంది. తక్కినదంతా విశాల నీలితమ విశ్వం. పడమటకు తిరిగి పోయిన పొద్దు. అశాశ్వతం.

ఆ పగలగొట్టిన బండరాతియొక్క పెద్దపెద్ద చెకుకు పల్ని విడిచిపెట్టి ఆ వృద్ధుడొక బెత్తెడు ముక్క తీసికొని ఇంకాఇంకా మలుస్తూ దానిమీాద గీతలు గీతలుగా గీస్తూ ఏదో తయారు చేస్తూ వున్నాడు.

దారేపోయే బాటసారుల్ని చూడ్డంలేదు ఆముసిలి మానిసి. కాని దారంట పోయీ జనం పోతూనే వున్నారు. గూడెంలో ఉన్నవాళ్లు తక్కిన యావన్మందీ యేమైనారూ అంటే ఆ బాటసారులికే ఎఱుక లేదు. ఈ ముసలి మానిసికే ఎఱుకలేదు. కొందఱు రాతి గనుల్లో అక్కడి రాళ్లక్కడే పగులగొట్టుకుంటూ మల్చు కుంటూ వుండొచ్చును. కొందఱు కంట్రాక్టుదార్ల కొట్లకు పోయి యుండొచ్చును కొందఱు తాగుడికి వెళ్లివుండొచ్చును. ఏమిటిదానికి? మానవులుండేతావు ఒక్కొక్కప్పుడు నిర్మానుష్యంగా ఉందా అంటే ఆశ్చర్య పడవలసిన అవసరంలేదు. మదరాసు మౌంటురోడ్డు సాయంకాం మూడుగంటల కున్నట్టు సాయంకాల మూరు గంటల కుంటుందా? చైనాబజారు సాయంకాల మూరు గంటల కున్నట్టు రాత్రి తొమ్మిదిగంటల కుంటుందా? మూర్‌మార్కట్టు రాత్రి తొమ్మిదిగంటల కున్నట్టు అర్ధ రాత్రివేళ వుంటుందా? అర్ధరాత్రివేళ కలకలమంటూ మిలమిలమంటూ మిళావుగొలిపే జనప్రవాహాన్ని ఇవత లకు వదలివేసే ఎల్ఫిన్‌స్టన్ థియేటర్ తెల్లవాఱుగట్ల జనాన్ని వదుల్తుందా? ఎప్పటి సందడి అప్పటిది. ఎక్కడి సందడి అక్కడిది. బాటసారులలో నైనా సరాగాలుగాని పలకరించుకోవడాలుగాని ఏమీాలేవు. అన్యోన్యం తెలుసు కుందామనే కొత్తచూపులు వుబలాట పడ్డానికి తగ్గ ఎదర వాలూ రాకపోకలు గావు.

బాటసారులు వట్టి ముష్టివాళ్లు. ఆక్షణం అలా పోతూవున్నవాళ్లు. వాళ్లను ఎప్పుడు అడిగినా ఏవూరు నుంచి వస్తున్నారూ అంటే పైయూరునుంచి వస్తూ ఉన్నాము అనేరకంగాళ్లేగాని "మావూరునుంచి వస్తున్నాం." అనేవాళ్లు కారు.

మగాడు కావిడి వేసుకున్నాడు. కావడి కిటూ అటూ కుండా, మండా, చాపా, చదరా, చేట, జల్లెడా, పన్నుకున్నాడు. వాడికి కుడితినా ఉంది. తలను తలపాగ వుంది. ఆలా కావడి మీాదనుంచి ఓచేయి రానిచ్చి ముందుకు పడేసుకునే వడుపులో గుప్పిటనే వుండీలబద్ద ఉంది. వాడి వెనకాతల పెళ్లాంచంక నోబిడ్డకు పాలిచ్చుకుంటూ వస్తూ ఉంది. వాడికిముందో కుఱ్ఱాడు నడుస్తూ ఉన్నాడు.

ఆప్రక్క ఈప్రక్క రుప్పలు మూచూచుకుంటూ ఓకుక్క వాళ్లదే అన్నట్టు వాళ్లకేసి మధ్యమధ్య చూస్తూ వాళ్లతో నడుస్తూవుంది.

ఆ బిక్షుక కుటుంబము తిన్నగా ఆగి చుట్టూ ఓమారు చూచి, చెట్టూ చేమా లేనిప్రదేశం అవడంచేత ఎక్కడ దిగడమా అని యోచించుకున్నట్టు యోచించుకుంటూ క్రమంగా ఆవృద్ధునిచెంత కాళీగా వున్న ఓ పాక సమీపించి అందులో సామాను అదీ పెట్టుకున్నారు. ముసలివాడు అది చూణ్ణేలేదు. వాడూటికే మొగమంతా రాతిమీద కొంచుకొని రాయి గాచుకోవడం, చెలుపుకోవడం, రెండుపనులే చేస్తూ ఉన్నాడు.

ఆ చేస్తూ ఉండడంలో వాడికి మొగమ్మీదికి చర్రున ఒక రాతిముక్క ఎగిరిపడి కుడికంటిలో మెఱవడం మొదలు పెట్టింది. నీళ్ళు కారుతూంది కన్ను వెంటనే పని కట్టిపెట్టి వాడు వెనక్కి తనగుడిసె కేసి చూస్తూ 'ఎవరందులో' అన్నాడు.

"మేం తాతా! డుబుడక్కలాళ్లం తాతా! మీయూరు అడుక్కోని రేపెళ్లి పోతాం." అన్నాడు కావిడి మోసుకొచ్చిన మగాడు. ఉండీలబద్ద చేతబుచ్చుకుని ఇవతలకు వస్తూ ఆకాశంవంక తేటి పాటిచూస్తూ.

"చూడు బాబా! ఇలారా!" అన్నాడు ముసిలివాడు. ముష్టివాడు దగ్గఱకు వెళ్లేడు. "చూడు నాకన్ను కొంచెం వూదు. రాతిపలుకు పడింది." అన్నాడు! వా డూదేడు. తాతకు కంటిచూపు కొంచెం ఆనింది. ముష్టివాడన్నాడు "ఇలా రాళ్లుచెక్కి కష్టపడ్డంలో దెబ్బ తప్పి చెదిరిందా అంటే మొగానికి తగిలి మోసం పుడుతుంది అన్నమాటే తాతా!" అన్నాడు. "తగుల్తుంది బాబా! మేం కొట్టే ప్రతీగంటకూ మాగుండెలో ఒక గంటు ఏర్పడి వుండి ఉంటుంది. అంచేత మొగానికి తగిలినా లక్ష్యం చేయము. ఇప్పుడేమిటో కంటిలోపడి మెఱవడంచేత ఇంత ఇదై పోయాను. గాని—ఆ గుడిసెలో పెట్టుకున్నారా? మీ సామాను? అందులో వుంటారా మీరు? రేపే వూరు అడుక్కోని పోతారా? రాత్రికి తిండి మీకు?" అన్నాడు ముసిలివాడు. భిక్షుడన్నాడు "ఇదిగో ఉండీలబద్ద. పిట్టను కొట్టి పొయిలోపెట్టు—"అన్నాడు. ముసలివాడన్నాడు "ఆ—ఆ ఉండీలబద్ద విసరుతప్పితే నీ కంటిగ్గాని వొంటిగ్గాని మోసంరాదూ?" అన్నాడు. భిక్షుడన్నాడు "తగిల్తే పిట్టకు తగుల్తుంది. లేకుంటే ఆకాశంలోకి పోతుంది. నాకేం తగల్దు.—" అని.

"అది వెనక్కివచ్చి నీకు తగిలివుంటే నీకు తెలుసునురా బాబా! నీవు చేసేపనియొక్క మహా క్రౌర్యము.—ఏపిట్టను కొట్టినా బాబా! వడ్రంగిపిట్టను మాత్రం కొట్టకు." అన్నాడు ముసిలి. "ఏం" అని అడిగేడు ముష్టివాడు. "నాయొక్క దెబ్బకు సుతిగా టక్కుటిక్కు శబ్దంచేసేది అది వొక్కటే" అన్నాడు ముసిలి.

ఆమాటమీద డుబుడక్కలవాడు అన్నాడు "తాతా! రాతిని బద్దలు కొట్టినట్లు నాయొక్క రాతిగుండెను బద్దలు కొట్టి అందులోనుంచి జాలిరసం వొలికించేవోయి తాతా? నిజంగా ఆలా నాలాగు ఆలోచిస్తే నాడ్డొక్కు శబ్దానికి ప్రతిశబ్ద మియ్యని పదార్థమేం ఉందోయి యీ జగత్తులో. నేనేపిట్టను ఈపైని కొట్టనుతాతా! పొద్దున్నే నీగుడిసెకే ముందువచ్చి డుబ్బుడక్ వాయించిపోతా" నన్నాడు.

"నాగుడిసె నీకు తెలుస్తుందా?" అన్నాడు "ఏం నీఉండవ్వుఅందులో?" అన్నాడు భిక్షుకుడు. "నేనుంటే మీరెల్లా దిగడానికి ఆస్కారం వుంటుంది?" అన్నాడు వృద్ధుడు. "అంటే నాదేనన్నమాట మేం దిగినగుడిసె. అంత ఖాళీగా అంత పాతదిగా అంత విడిచిపెట్ట బడ్డదిగా ఉన్నగుడిసె నీదేనన్నమాట!" అన్నాడు బుడబుడక్కలవాడు.

"నాదేనాదే" అంటూ తేరకొన్న తన కంటిచూపుతో తాను చెక్కుతున్న ఆ బెత్తెడు రాయి పట్టుకొని పట్నంవంక తిరోహితుడైనాడు [illegible] ప్రాంతాల్లో ఆ ముసిలివాడు.

మళ్లీ ముసిలివాని కేక వినబడ్డాది పట్నంవీధిలోనే. "గవిరిదేవి విగ్రహం గవిరిదేవి విగ్రహం చేసికొనివచ్చానంషో అమ్మా!" అని ఓ భవనమ్మొందు ముంగిట.

సంధ్య చీకటివేళ.—కనబడ్డ తెల్లని మేఘం అంతా హారతి కర్పూరబ్బిళ్లలే అంటుకుని హరించి పోయి నీరాజనమిస్తూ వుందా అన్నట్టు ఆకాశాన్ని రంగు మారి పోయి వాని ముఖమ్మీద ప్రకాశిస్తూవుంది.